

Stig-Erik Dahlin - från Ångermanälven till Eskilstunaån

Text: Gun Sundberg
Foto: Privat

S-E Dahlin mitten av 50-talet.

Vad får en liten pojke att vilja spela dragspel? Vad får en yngling att fortsätta musicerandet? Vad får en man i sina mogna vuxenår att hålla sina dragspelsfärdigheter vid liv? Vad får en pensionär att satsa på dragspelandet kraftfullare än någonsin?

Stig-Erik Dahlin föddes i Omne, Nordingrå, Ångermanland 1940 och växte upp i Docksta. I familjen fanns mamma Helga och en dragspelstokig pappa Karl-Runo.

På ett foto där gossen är tre-fyra år är han "iklädd" ett dragspel lika stort som han själv.

– Det var självklart för pappa att jag skulle spela dragspel, berättar Stig-Erik, och pappa var en tålmodig lärare.

Vid nio års ålder blev det dock dragspelsskola för Dan Janzon i Lunde, men fadern ville mer för sin son. I Härnösand, sex mil bort, fanns dragspelsläraren Kurt Nessén. Det blev bussresa dit varje söndag för gossen.

Första tiden blev det mycket skalor och fingersättning och den första valsen var "Ådalsminnen".

– Jag var intresserad och det gick bra för mig men jag var ännu ingen dragspelsfanatiker. Hade inte pappa drivit på, hade jag nog inte varit där jag är idag.

Två i tävling arrangerad av lokaltidningen

Tidningen Västernorrlands Allehanda arrangerade en

Stig-Erik som pojke.
Foto: granne i Ullånger.

musiktävling och den då tolv-årige Stig-Erik tränade stenhårt på "Alte Kameraden" och kom tvåa i dragspelsklassen.

Lite senare hade han spelat ihop lite pengar samt sponsrats av farföräldrarna i Salteå och kunde förverkliga drömmen om ett "riktigt" dragspel. Det var dags att byta in Accordia Minor. På inrådan av läraren Nessén blev det ett fyrradigt Bengtspel, som ansågs vara det bästa på marknaden.

Det inköptes för svindlande 2 250 kr hos Nordlunds Musikhandel i Härnösand.

Nu blev det ännu mer spelande ihop med gitarristen Kjell Nordlander på bröllop, jubiléer, 50-årsfester och liknande tillställningar.

Pappa hejade på och menade att man skulle spela dansmusik, för att få erfarenhet och takt-känsla.

Efter den sjuåriga folkskolan kom valet vad det fortsatta livet skulle ägnas åt. Stig-Erik var på väg att köpa en vibrafon och satsa på musiken på heltid. Pappans syster och svåger lovade dock jobb om först lämplig utbildning skaffades. De vuxna tyckte att man skulle ha ett

riktigt yrke trots allt. Så det blev två år på Sandö Verkstads-skola, mitt i den ombesjunga Ångermanälven) med svetsning och svarvning. Där blev Stig-Erik "bästis" med Assar Bergman från Husum som lämpligt nog spelade gitarr så de två kunde spela tillsammans. Och det gjorde de när radion

Stivormslag till CD med Fyrklang. Foto: Carina Stålhammar.

Stig-Erik och pappa Kalle i föräldrahemmet Gallsäter 1975.

Spelande i Örnsköldsvik. Stig-Erik och hans pappa samt Alf och Gösta på durspel.

- skulle spela in ett program om Sandös gamla glashus och sökte musiker till inspelningen. Det i sin tur ledde till en spelning i Assars hemtrakter Husum 12-14 mil bort. Det var spännande för de unga pojkarna med den långa resan.

Flyttade till Dalarna

Väl klar med verkstadsskolan flyttade Stig-Erik till Vansbro i nordvästra Dalarna, till farbrodern Gunnar Peterson och fastern Greta och deras fabrik Sepson, som tillverkade vinschar, kranar och hytter.

Den 16-årige Stig-Erik fick hålla på med svetsning, svarvning och monteringsarbeten

Stig-Erik och Berit, en duktig duo.

Kurt Nessén och Dan Janzon.

men på fritiden blev det musik ihop med nya kompisen Erik Westling från Vansbro, som trakterade dragspel och trombon. De båda kom i kontakt med Anders Skifs, som var en känd underhållare och som turnerade i hela Västerdalarna med ett gäng musiker.

När hans son Björn spelade trumpet, låg Stig-Erik bakom med ackord och fick också kompa sångerskan Berit Hellberg.

Vid 18 års ålder var det dags för militärtjänstgöring på I21 i Sollefteå i tio månader.

– Jag har alltid haft tur att hitta bra gitarrister vartän jag har befunnit mig, skrockar Stig-Erik lyckligt.

Här blev det en vid namn Göransson och det resulterade i en hel del spelningar runt om.

Direkt efter lumpen blev det dags att förkovra sig i yrket och det med hjälp av en ingenjörsutbildning i Sundsvall. Med ett hyresrum som bostad blev det inte så mycket dragspelande men då åkte Stig-Erik till föräldrahemmet och spelade ihop med sin pappa. Schottis och valser blev det med "Gränsvalsen" och "Vals i lekstugan" som några av favoriterna.

Stig-Erik och hans pappa, som var en känd och duktig dragspelare och underhållare, deltog några år i spelmansstämmor i Örnsköldsvik, alltid i februari månad. Bland annat spelade de "Sandöparaden" tvåstämmigt. Genom åren blev

pappans signal till vänner "nu kommer grabben hem" att de samlades i hans kök med drag-spel, fiol, gitarr och ibland en bas. Sedan blev det spela av tills någon kroknade.

Spelade återigen ihop med Björn Skifs

Med en ingenjörsexamen 1962 blev det en ny anställning hos farbrodern i Vansbro med konstruktion och beräkning och som senare har utvidgats till att arbeta med fordonskonstruktioner, vilket Stig-Erik arbetade med fram till pensioneringen.

I Vansbro hade han för första gången i sitt liv en egen lägenhet, där gänget kunde samlas på lördagskvällar. Det var Erik Westling, Björn Skifs och en till som där började sjunga ihop.

Björn hade första stämman och Stig-Eriks basröst blev bra som fjärde.

Det var Erik som skrev stämmorna och en av förebilderna var Four Brothers. Första låten att övas in var "My Melancholy Baby" och med några fler låtar till var gruppens planer att göra debut i radions populära program Frukostklubben.

– Det var en spännande och utvecklande tid i musiklivet. De ögonblicken när alla fyra stämmorna flyter ihop, är ren och skär lycka.

Så fick Björn mer och mer jobb med sin grupp Slam Creepers och satsade därmed på en solokarriär. Stig-Erik gifte sig året därpå och flyttade till Malmö. Arbetet med sånggruppen, som nu hette Vansbros, fortsatte dock men med två nya medlemmar. Gruppen spelade in några LP-skivor och var dessutom med i tv. Stig-Erik arbetade nu med skogsmaskiner på Kockums, men efter några år blev det rationaliseringar och tillverkningen flyttades till Söderhamn i Hälsingland.

Han erbjöds att bli konstruktionschef och med fru och liten son bar det norrut och närmare föräldrahemmet och speltillfällena med pappan.

Musiklivet tog fart ihop med gitarristen Harald Johansson och basisten Bernt Häggbom. Trion spelade på bröllop, 50-årsfester och andra danser.

”

Björn Skifs hade första stämman och Stig-Eriks basröst blev bra som fjärde.

Flyttade till Eskilstuna

På en demonstration av skogsmaskiner blev Stig-Erik värvad av Volvo CE och 1975 bar det av till Mälardalen och Eskilstuna.

Med många resor i jobbet och en skilsmässa var inte musiklivet så blomstrande. Endast vid besök i föräldrahemmet och spel på den egna kammaren blev det spela av.

Under Volvo-tiden fann han livskamraten Annette och när Volvo flyttade sin utveckling och konstruktion av dumptrar till Växjö erbjöds paret jobb där.

– Kanske blev det nu de roligaste åren i arbetslivet, menar

Direktsändning
i lokalradion i
Eskilstuna.

Stig-Erik och Kjell Nordlander spelar på bröllop i Nordingrå. Foto: Christina Hellmo.

Farfar och Jesper 2009.

Stig-Erik, men det gick ut över musicerandet.

– Längtan efter vänner och funderingar var man ville tillbringa åren efter pensioneringen gjorde att en återflytt till Eskilstuna och Volvo där skedde nio år senare.

Nu var det för första gången dags för en dragspelsklubb.

Stig-Erik tog kontakt med Smedbälgarna och blev medlem där 2001. Han kände sig välkommen direkt och spelade i den så kallade stora gruppen. Där hittade han snart en särskild spelkamrat den mycket duktiga dragspelaren Berit Lorentzon. De bildade en spelduo, skaffade arrangerade låtar och spelade i stämmor. Fattades det stämmor skrev Stig-Erik dem.

De spelade på flera stämmor som Smédraget, Säter, Borlänge, Westerqvarn och Ransäter och då ofta med det komp som fanns på plats om de inte hade med sig den mycket duktige gitarristen Seppo Ylikoski eller basisten

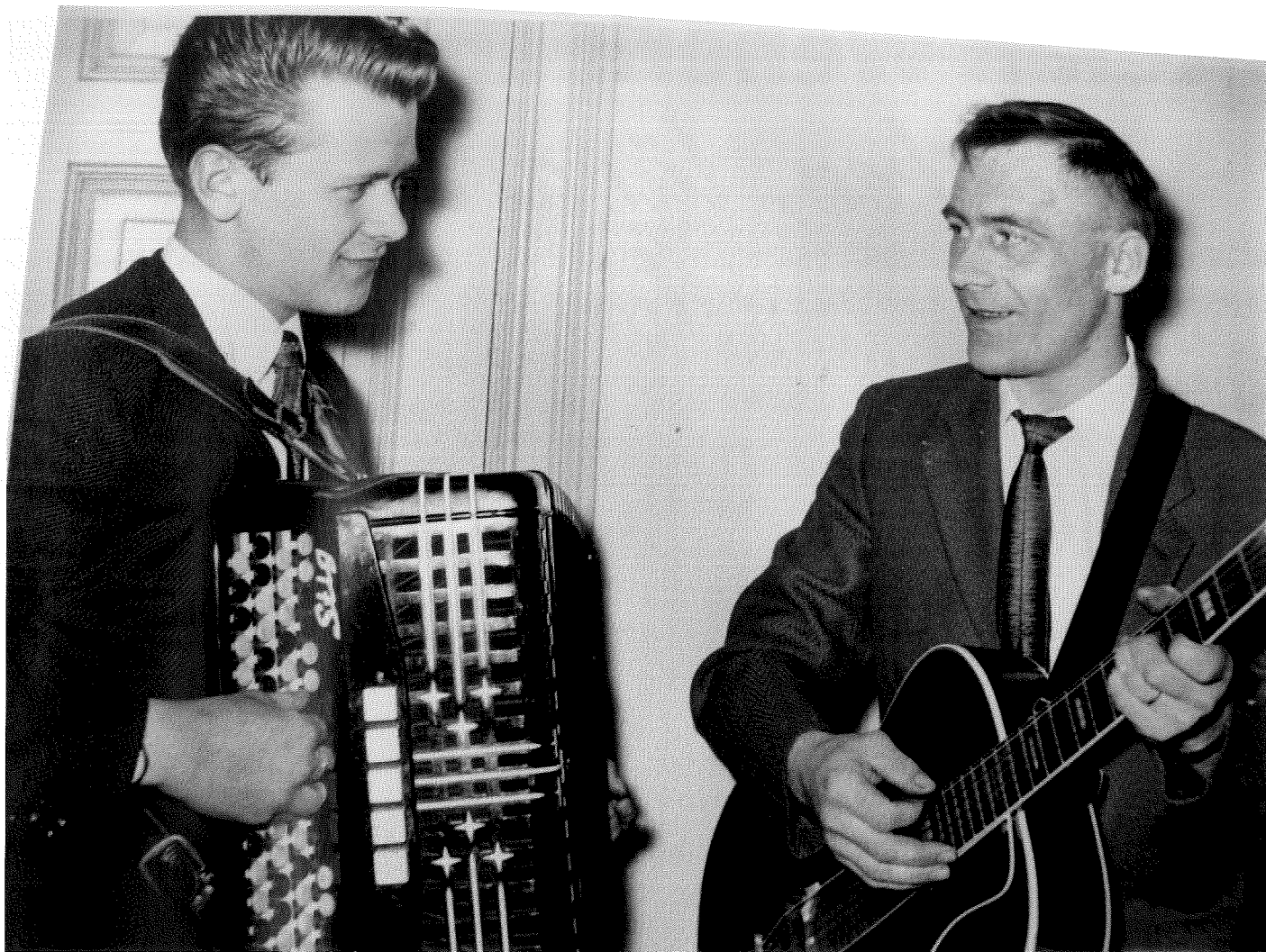
Tommy Wesster med absolut gehör. Favoriter var "Chinka Bazara", "La Bourrasque", "Lill-drängen", "Rally-polka", "Hot Point" och "Novelty Accordion" i eget arrangemang.

Duon Stig-Erik och Berit höll ihop i tolv år tills hon lade sitt dragspel på hyllan.

En av de bättre inspelningarna de gjorde tillsammans var Sven-Olof Nilssons "Inga krusiduller", anser Stig-Erik.

Han saknar den tiden men har gått in i andra konstellationer. I den stora gruppen – som han alltid spelat i och gör så än – blev Stig-Erik spelledare efter fyra-fem år och höll på som sådan lika lång tid. Han efterträdde duktige ledaren Göran Jäderlund, som hade all musik i sitt huvud.

Stig-Erik upptäckte att vara spelledare var en kul och lärorik uppgift. Det gällde att ge ut noter i god tid så att alla kunde träna ordentligt. Vidare menar Stig-Erik att han fick träna upp

Stig-Erik spelar ihop med fadern i Nordingrå. Foto: Christina Hellmo.

sitt musiköra/gehör för att lyssna på helheten. Särskilt viktigt vid framträdanden är att låtens start hörs och blir kraftig. Likaså måste slutet markeras.

Spelar minst en timme om dagen

Därefter började Stig-Erik dessutom spela ihop med Georg Lundberg, som hade hur mycket som helst att ge med massor av erfarenheter och dessutom var en skicklig dragspelarare.

De två startade gruppen Fyrklang med två dragspel, en elbas (Bernt Södling) och en gitarr (Anders Lindqvist).

När Bosse Lewin senare anslöt med sitt trumset döpte gruppen om sig till Sméklång. Gruppen har uppträtt på diverse dragspelsstämmor som Smédraget, i Högsjö och på Säterstämman samt i Haninge några gånger.

– Det är fantastiskt roligt att ha fått spela ihop med Georg, tillägger Stig-Erik.

Efter Georgs frånfälle har Tom Björkner axlat hans roll i gruppen med ackuratess.

I dragspelsklubben fanns det folk som vill spela mer jazz än det fanns "utrymme" för i respektive grupp. Stig-Erik, Almer Hedman och Lennart Mild började utveckla den idén och 2019 bildades gruppen Jazzbäl-garna med åtta personer på dragspel, elbas, gitarr, trummor och vibrafon. Där blev Stig-Erik spelledare fram tills gruppen upphörde i somras.

Alla hade blivit äldre. Nu har Stig-Erik inträtt i gruppen Finstämt, där han med förtjusning spelar olika stämmor.

Stig-Erik spelar minst en timme varje dag för att hålla igång fingrarna och spelkunskandet.

– Men det är ju så kul, berättar Stig-Erik Dahlin entusiastiskt, när han tänker på sin livsresa och sin dragspelsfärd från Ångermanälven till den nu närbelägna Eskilstunaån. ■

Kan upplevas på YouTube

Stig-Erik Dahlin:

Månsken över Ångermanälven
Drömmen om Paris
Den lille tomten
Säkkjärven polkka

Berit & Stig-Erik:

Vilstafestivalen 2007 del 1 och del 2

Dragspelsfestival i Mariestad 2014:

Stig-Erik och Georg 10 min
Dragspel i skymning
Grönskande
Cirkuspolkan

Dragspel i Borlänge 2015:

Stig-Erik och Georg
Det gamla speluret
Romanipiken
Cirkuspolkan
Spelmansvalsen

Tyllnäsudde Borlänge 2019:

Stig-Erik och Georg
Inga krusiduller
La Bourrasque